

Memorie van Toelichting

1. Inleiding

Met dit wetsvoorstel wordt voorgesteld de Opiumwet te wijzigen door aan de bestaande lijsten I en II een lijst IA toe te voegen. Deze lijst IA bevat een aantal stofgroepen met een psychoactieve werking waarvan de chemische structuur is afgeleid van meerdere middelen die op lijst I van de Opiumwet staan vermeld. Het gaat om stoffen die vergelijkbare psychoactieve effecten teweegbrengen, dan wel beogen teweeg te brengen, als de bekende drugs, zoals THC, MDMA en heroïne. Deze stoffen kunnen een voor de gebruiker onbekend gezondheidsrisico met zich mee brengen. De precieze gezondheidsrisico's van deze nieuwe stoffen zijn nog niet in kaart gebracht. Dat ze gezondheidsschade kunnen opleveren is echter aannemelijk. Vanuit het voorzorgbeginsel is het daarom wenselijk maatregelen te treffen. Onderhavig wetsvoorstel ziet op een generiek verbod op bepaalde stofgroepen en beoogt zowel de volksgezondheid te beschermen als de productie en handel in deze stoffen door de illegale drugsindustrie tegen te gaan. Het kabinet maakt zich op verschillende fronten hard tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit met een omvangrijk pakket aan wetsvoorstellen, waar dit wetsvoorstel onderdeel van is (vgl. Kamerstukken II 2019/20, 29911, nr. 259).

2. Aanleiding en inhoud van het wetsvoorstel

De afgelopen jaren heeft Nederland zich ontwikkeld tot grote producent en doorvoerland van synthetische drugs. De illegale drugsindustrie in Nederland gaat gepaard met georganiseerde criminaliteit en heeft ernstige gevolgen voor de veiligheid. De aanpak van drugscriminaliteit vraagt veel inzet van politie en justitie. Producenten en handelaars in drugs zijn bedreven in het buiten de radar opereren en bovendien creatief in het vinden van manieren om de Opiumwet te omzeilen. Die creativiteit bestaat onder andere uit het ontwikkelen van nieuwe stoffen die qua effect sterk lijken op de reeds verboden drugs, maar in ons land wel legaal zijn. Het zijn veelal nog onbekende stoffen waarvan aannemelijk is dat zij vergelijkbare gezondheidsrisico's kennen als verwante stoffen die al wel op lijst I van de Opiumwet staan. Om deze ontwikkeling in Nederland een halt toe te roepen, is besloten over te gaan tot onderhavig wetsvoorstel.

2.1 *Nieuwe psychoactieve stoffen*

Nieuwe psychoactieve stoffen (hierna: NPS-en) zijn stoffen die geregeld op de markt verschijnen, die qua werking vergelijkbaar zijn met de klassieke illegale drugs, maar (nog) niet onder de drugswetgeving vallen.

Een NPS wordt Europees gedefinieerd als¹: *“een stof in zuivere vorm of in een preparaat, die noch onder bij het Enkelvoudig Verdrag van de Verenigde Naties van 1961 inzake verdovende middelen zoals gewijzigd bij het Protocol van 1972 valt, noch onder het Verdrag van de Verenigde Naties inzake psychotrope stoffen van 1971, maar gezondheids- of sociale risico's met zich kan meebrengen die gelijkaardig zijn aan deze die de stoffen die onder die verdragen vallen, met zich kunnen meebrengen.”*

NPS-en worden vaak geproduceerd om de drugswetgeving te omzeilen. Door kleine structurele veranderingen in de chemische structuur van een illegale drug aan te brengen, ontstaat een nieuwe en nog legale psychoactieve stof met vergelijkbare effecten als illegale drugs. NPS-en vormen daarmee potentieel een bedreiging voor de volksgezondheid. De productie van NPS-en is aan geen enkele vorm van kwaliteitscontrole onderworpen en er is nog relatief weinig onderzoek gedaan naar de gezondheidseffecten van het gebruik van deze stoffen. Dit maakt dat potentiële kopers die interesse hebben voor (het uitproberen van) nieuwe psychoactieve middelen zich blootstellen aan mogelijk grote gezondheidsrisico's. Producenten en handelaars nemen deze mogelijke risico's voor lief en bevinden zich vaak in of dichtbij de netwerken die ook illegale drugs

¹ Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel (PbEU 2004, L 335), zoals gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2017/2103 van het Europees Parlement en de Raad van 15 november 2017 tot wijziging van Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad teneinde nieuwe psychoactieve stoffen in de definitie van 'drug' op te nemen en tot intrekking van Besluit 2005/387/JBZ van de Raad (PbEU 2017, L 305).

op de markt brengen. De illegale drugsindustrie heeft een ondermijnend effect op de samenleving. Daarom is het van belang op te treden tegen producenten en handelaars die grijpen naar deze NPS-en om de drugswetgeving en aldus sancties te ontlopen. Tegelijkertijd is het zaak de verkeerde indruk bij consumenten weg te nemen dat de stoffen niet (zo) schadelijk zijn omdat ze legaal zijn.

2.2 Stofgroepen

Het snel verschijnen van steeds weer een nieuwe NPS leidt tot een "uitputtingsslag" tussen de producenten en de dealers en de autoriteiten. De ene NPS is nog niet verboden of de volgende dient zich al aan. Het toevoegen van een individuele NPS aan bestaande drugswetgeving neemt doorgaans veel tijd in beslag. Een aantal EU-landen, zoals Duitsland en België, heeft daarom besloten over te gaan tot invoering van generieke wetgeving, waarmee groepen NPS-en bij voorbaat verboden worden. Dit houdt in dat er een verbod is op alle substanties die kunnen worden afgeleid van de chemische basisstructuur van een stof. Indien de producent van NPS-en aan deze basisstructuur een chemische groep toevoegt, is de ontstane NPS automatisch verboden. Door bepaalde stofgroepen te verbieden wordt de productie van en handel in NPS-en belemmerd. Bovendien maakt het verbod het mogelijk om te voldoen aan rechtshulpverzoeken vanuit het buitenland, bijvoorbeeld voor overlevering, tenuitvoerlegging van buitenlandse strafvonnissen en kleine rechtshulp waarbij inzet van dwangmiddelen is vereist of overname voor strafvervolgning. Bij dergelijke verzoeken dient te worden nagegaan of het feit waarvoor rechtshulp wordt gevraagd ook naar Nederlands recht strafbaar is. Geldt het vereiste en ontbreekt een Nederlandse strafbaarstelling, dan is Nederland verplicht dan wel bevoegd de gevraagde rechtshulp te weigeren. Met opname van een groep NPS-en op lijst IA en de daaraan gekoppelde strafbaarstelling wordt in een juridische grondslag voorzien om aan rechtshulpverzoeken met betrekking tot die NPS-en te voldoen. Daarmee kan Nederland in internationaal verband aan strafrechtelijke onderzoeken die betrekking hebben op NPS-en effectief medewerking verlenen.

Onder het voorgestelde generieke verbod op de in lijst IA opgenomen stofgroepen vallen niet de middelen die al op lijst I of II van de Opiumwet staan. Deze middelen vallen onder de bestaande verboden. Ook middelen die zijn toegelaten als (dier)geneesmiddel zijn uitgesloten van het voorgestelde verbod. Dit geldt eveneens voor werkzame stoffen van (dier)geneesmiddelen die zich bevinden bij fabrikanten of groothandelaren van (dier)geneesmiddelen en die dienen voor de productie van (dier)geneesmiddelen. Voorgesteld wordt om deze fabrikanten en groothandelaren buiten het toezicht kader van de Opiumwetontheffing te houden omdat zij op grond van de Geneesmiddelenwet en de Wet dieren in het bezit dienen te zijn van een handelsvergunning en daarmee reeds onder een toezicht kader vallen.

Hetzelfde geldt voor handelaren in werkzame stoffen, voor wie op grond van de Geneesmiddelenwet of de Wet dieren een registratieplicht geldt (hierna: API-handelaren), alsmede apothekers die zelf geneesmiddelen bereiden. Ook op de API-handelaren is vanwege de registratieplicht namelijk een toezicht kader van toepassing waardoor het risico op oneigenlijke toepassing gering is. Dit betekent dat er ook voor API-handelaren geen Opiumwetontheffing nodig is indien een werkzame stof tevens in één van de stofgroepen op lijst IA valt. Ontheffing zal in andere voorkomende gevallen in het belang van de volksgezondheid of de diergezondheid worden verleend kunnen worden. De voorwaarden waaronder men in aanmerking komt voor een Opiumwetontheffing zijn in de Beleidsregels opiumwetontheffingen verder uitgewerkt.

Ten slotte zijn ook de drugsprecursoren (grondstoffen) die zijn gereguleerd op grond van Europese regelgeving² uitgezonderd van het voorgestelde verbod. De Europese regelgeving is voldoende en gaat overigens ook boven de nationale regelgeving. Het is ook mogelijk dat bekende middelen die deel uitmaken van de in lijst IA opgenomen stofgroepen waarvan de schadelijkheid is vastgesteld, worden verplaatst naar lijst II of lijst I van de Opiumwet. In dat geval gelden voor die middelen ook de regelingen voor medisch gebruik, zoals dat nu al het geval is voor (dier)geneesmiddelen op de lijsten I en II.

² Verordening (EG) nr. 273/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 inzake drugsprecursoren (PbEU 2004, L 47) en Verordening (EG) nr. 111/2005 van de Raad van 22 december 2004 houdende voorschriften voor het toezicht op de handel tussen de Gemeenschap en derde landen in drugsprecursoren (PbEU 005, L 22).

De voorgestelde lijst IA bevat een drietal stofgroepen:

1. Substanties die zijn afgeleid van 2-fenethylamine. Dit omvat tevens substanties die de basisstructuur cathinon hebben.
2. Cannabimimetica of synthetische cannabinoiden.
3. Substanties afgeleid van 4-aminopiperidine.

Het betreft stofgroepen die in onze buurlanden reeds bij wet zijn verboden en waarvan vertegenwoordigers op lijst I van de Opiumwet zijn geplaatst zoals fentanyl en mefedron. Bovendien is gebleken dat het plaatsen van deze vertegenwoordigers op lijst I weer heeft geleid tot andere NPS-en die overeenkomstige basisstructuren hebben. In het wetsvoorstel is opgenomen dat bij algemene maatregel van bestuur stofgroepen aan lijst IA kunnen worden toegevoegd indien meerdere middelen die deel uitmaken van die stofgroep zijn of worden toegevoegd aan lijst I van deze wet. Hierdoor kan worden voorkomen dat een producent van psychoactieve stoffen door het wijzigen van de moleculaire structuur alsnog een legale weg vindt om nieuwe stoffen te produceren met een vergelijkbaar psychoactief effect. Ten aanzien van de noodzakelijkheid van een mogelijke toevoeging van een stofgroep aan lijst IA van deze wet zal het Coördinatiepunt Assessment en Monitoring nieuwe drugs³ worden geconsulteerd.

Anders dan bij de middelen op lijst I en II is er in dit wetsvoorstel voor gekozen om ten aanzien van het verbod op stofgroepen geen bepaling op te nemen voor het met spoed bij ministeriële regeling verbieden van een stofgroep. De kans is gering dat vanwege nog onbekende stoffen een hele stofgroep met spoed verboden zou moeten worden. Zeer gevaarlijke stoffen van een nieuwe stofgroep kunnen wel op grond van de huidige bepalingen van de Opiumwet met spoed worden verboden via een ministeriële regeling en daarmee worden opgenomen op lijst I of II.

2.3 Ontheffingen

Voorgesteld wordt dat van de verboden met betrekking tot de stofgroepen op lijst IA een ontheffing kan worden verleend. Hiertoe wordt artikel 6 van de wet gewijzigd. Anders dan de ontheffing met betrekking tot middelen op lijst I en II, wordt voorgesteld dat een ontheffing in het kader van lijst IA niet per stof, maar per stofgroep wordt verleend. Voorgesteld wordt dat een ontheffing met betrekking tot de stofgroepen op lijst IA zal worden verleend voor ten hoogste vijf jaren.

Voorgesteld wordt om artikel 8 van de Opiumwet, dat de gronden voor een ontheffing bevat, te wijzigen. Wat betreft de gronden waarop een ontheffing van de verboden kan worden gekregen, zoals beschreven in artikel 8 van de wet, wijken de gronden voor lijst IA in dit wetsvoorstel af van de gronden voor lijst I en II. Dit komt doordat wordt voorgesteld dat (werkzame stoffen voor) geneesmiddelen en diergeneesmiddelen buiten de verboden met betrekking tot lijst IA vallen. Dit betekent dat er voor lijst IA geen noodzaak is voor een ontheffing vanwege een overeenkomst met een apotheker, (dieren)arts of aangewezen instelling.

Op grond van de huidige Opiumwet kan ook een ontheffing van de verboden ten aanzien van stoffen op lijst I en II worden verleend op grond van een overeenkomst met een ander die in het bezit is van een vergunning of ontheffing van een ander land. Voor lijst IA is het niet mogelijk om deze regeling over te nemen omdat andere landen wellicht niet dezelfde regeling hebben met betrekking tot het binnen en buiten de landgrenzen brengen van middelen uit stofgroepen op lijst IA. De voorgestelde regeling met betrekking tot lijst IA heeft immers, in tegenstelling tot lijst I en II, geen basis in internationale regelgeving. In plaats daarvan is in het wetsvoorstel opgenomen dat de aanvrager bij de aanvraag voor een ontheffing moet aantonen dat de ander uit het buitenland gerechtigd is om middelen uit de stofgroep in te voeren. Daarnaast moet de aanvrager aantonen dat het belang van de volksgezondheid zich niet verzet tegen in- of uitvoer van de middelen. Hiermee kan worden voorkomen dat middelen worden uitgevoerd naar een land waar het betreffende middel niet (vanwege een stofgroepenverbod) verboden is, maar daar wel wordt gebruikt als drugs.

³ Instelling Coördinatiepunt Assessment en Monitoring nieuwe drugs, van 11 januari 2000, Stcrt. 2000, 8.

Voorts wordt voorgesteld dat een ontheffing kan worden verleend wanneer de aanvrager heeft aangetoond deze nodig te hebben voor industriële doeleinden waarbij het te realiseren product voldoet aan hetgeen bij of krachtens de Opiumwet is geregeld. Het kan bijvoorbeeld gaan om de verwerking van de vezelhenneplant, waarbij een halffabricaat te veel THC bevat, maar het eindproduct niet. Het feit dat het moet gaan om industriële doeleinden betekent dat het moet gaan om de professionele, beroepsmatige, grootschalige realisatie van producten. Thuisproductie valt niet onder deze grondslag. Door middel van voorwaarden bij de ontheffing kunnen er specifieke eisen worden gesteld aan hoe moet worden omgegaan met dergelijke halffabricaten. Hiermee kan weglekken naar het criminele circuit worden voorkomen. De Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd houdt toezicht op het naleven van de voorwaarden bij een ontheffing.

2.4 Sanctionering

Het staat niet onomstotelijk vast dat alle middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA schadelijk zijn voor de volksgezondheid. Daarom is het niet proportioneel om bij een overtreding van het stofgroepenverbod een gelijke sanctiebedreiging op te nemen als bij een overtreding van het verbod met betrekking tot middelen op lijst I, ondanks het feit dat bekende middelen van de voorgestelde stofgroepen zijn opgenomen op lijst I. Echter, aangezien de middelen die deel uitmaken van stofgroepen van lijst IA sterk verwant zijn aan de middelen van lijst I en daarmee potentieel (zeer) schadelijk zijn voor de volksgezondheid, ligt het in de rede om voor de strafbedreiging aan te sluiten bij de strafbedreiging voor het verrichten van de zogenoemde voorbereidingshandelingen voor het opzettelijk handelen in strijd met het verbod op handelingen met betrekking tot middelen van lijst I. De ratio van de strafbaarstelling van de voorbereidingshandelingen was dat het destijds als een bezwaar werd gevoeld dat pas in een betrekkelijk laat stadium, namelijk wanneer het delict is voltooid of althans een strafbare poging aanwezig is, strafrechtelijk kon worden ingegrepen en niet gemakkelijk vat kon worden gekregen op hen die de handel organiseerden en deze financierden (Kamerstukken II 1982/83, 17 975, nr. 3, blz. 3-4). De sanctie op overtreding van dit verbod op voorbereidingshandelingen is een gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie. In aansluiting op deze strafbedreiging wordt voor de sanctionering van de opzettelijke overtreding van het verbod met betrekking tot een middel dat deel uitmaakt van een stofgroep eveneens een strafbedreiging voorgesteld van zes jaar of geldboete van de vijfde categorie. Deze strafbedreiging ligt tussen de strafbedreiging van de opzettelijke overtreding van het verbod op handelingen met betrekking tot middelen van lijst I (afhankelijk van de specifieke gedraging zes, acht of twaalf jaar gevangenisstraf) en de opzettelijke overtreding van het verbod op handelingen met betrekking tot middelen van lijst II (afhankelijk van de specifieke gedraging twee of vier jaar gevangenisstraf, die kan worden verhoogd tot zes jaar ingeval van een grote hoeveelheid van een middel). Gelet op het potentieel (zeer) schadelijke karakter van de middelen die deel uitmaken van een stofgroep van Lijst IA, de raakvlakken met de strafbaarstelling van handelingen om het opzettelijk handelen in strijd met het verbod in artikel 2 van de Opiumwet voor te bereiden of te bevorderen en de verhouding met de maximale straffen voor handelingen rond middelen van de lijsten I en II van de Opiumwet moet deze strafbedreiging als passend en proportioneel worden aangemerkt. Hieraan kan nog worden toegevoegd dat, zoals eerder reeds is opgemerkt, de georganiseerde ondermijnende criminaliteit nauw is betrokken bij de productie en handel in synthetische drugs. Met de voorgestelde strafmaat wordt tevens tot uitdrukking gebracht dat ook deze vormen van ondermijnende criminaliteit vanuit het oogpunt van de bescherming van de volksgezondheid en de integriteit van de samenleving zeer verwerpelijk zijn. De voorgestelde sanctionering biedt de mogelijkheid om hiertegen krachtig op te treden.

Voor de opsporing van overtredingen met betrekking tot lijst IA-middelen is het van belang dat de politie en het openbaar ministerie (OM) kunnen beschikken over de zogenoemde bijzondere opsporingsmiddelen. Deze kunnen op grond van het Wetboek van Strafvordering in het algemeen worden ingezet als de strafbedreiging een gevangenisstraf van vier jaar of meer is. Met de voorgestelde strafbedreiging van zes jaar gevangenisstraf wordt aan dit vereiste voldaan, zodat voorlopige hechtenis mogelijk is bij verdenking van overtreding van het voorgestelde verbod op middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA.

2.5 Verstrekken persoonsgegevens

In het onderhavige wetsvoorstel is ook een grondslag opgenomen voor de verstrekking van enkele specifieke persoonsgegevens door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) aan

de opsporingsambtenaren. Het doel van deze grondslag is een bestaand probleem bij de opsporing van strafbare feiten op te lossen. Als politieambtenaren een hennepveld aantreffen, is het van belang dat zij snel kunnen controleren of er sprake is van legale teelt van de vezelhennepplant. Gegevens van legale teelt zijn bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (ressortend onder de Minister van LNV, RVO) aanwezig omdat zij uitvoering geven aan landbouwsubsidies en de landbouwtelling. Over het algemeen zal het gaan om locatiegegevens, al dan niet in combinatie met bedrijfsgegevens. Echter, aangezien het ook kan gaan om eenmanszaken, is niet uit te sluiten dat in een dergelijk geval ook persoonsgegevens worden verstrekt.

Deze gegevensverstrekking is noodzakelijk omdat op deze manier snel gecontroleerd kan worden of er sprake is van legale teelt en de bij legale teelt betrokken landbouwer hierdoor niet onnodig met strafrechtelijk onderzoek wordt geconfronteerd. Indien er geen snelle controlemanier beschikbaar is, zou de politie er voor kunnen kiezen om uit voorzorg over te gaan tot ruiming. De gegevens worden niet standaard aan de politie verstrekt, slechts in specifieke gevallen zal de RVO over een specifiek perceel dat door de politie is aangetroffen, gevraagd worden informatie te verstrekken. Hoewel de gegevens niet met dit doel zijn verzameld, is het voorkomen van onnodig uit voorzorg ruimen van een perceel, een voldoende rechtvaardiging om de gegevens ook voor dat doel te gebruiken.

3. Toezicht en opsporing

3.1 *Inspectie Gezondheidsbescherming en Jeugd (IGJ)*

De IGJ houdt toezicht op de Opiumwet en adviseert het Agentschap CIBG (hierna: CIBG) dat namens de verantwoordelijk bewindspersoon Opiumwetontheffingen verstrekt. De IGJ heeft naar aanleiding van onderhavig wetsvoorstel een toezicht- en handhavingstoets uitgevoerd. De IGJ heeft geconcludeerd dat de inhoud van het wetsvoorstel en de toelichting daarop tot bezwaren leidt voor diens toezicht- en handhavingstaak en stelt aanpassingen voor.

De IGJ geeft aan dat de toepassing van begrippen als handelaar, groothandelaar en producent niet consistent is in de stukken en leidt tot onduidelijkheid. De memorie van toelichting is hierop aangepast.

Voorts wijst de IGJ op de reikwijdte van het voorgestelde verbod. Als gevolg van de grote reikwijdte voorziet de IGJ een aanzienlijke toename in aanvragen voor een Opiumwetontheffing waarover de IGJ adviseert, alsmede een toename in het aantal vragen van groothandelaren, fabrikanten en apothekers. Het CIBG heeft aangegeven dezelfde problemen te zien. Over dit onderdeel is nader overleg gevoerd met de IGJ en het CIBG. In de versie van het wetsvoorstel die voor toetsing is voorgelegd aan de IGJ, was voorgesteld dat handelaren in werkzame stoffen voor wie op grond van de Geneesmiddelenwet of de Wet dieren een registratieplicht geldt (de zogenoemde API-handelaren), alsmede apothekers die zelf geneesmiddelen bereiden, een Opiumwetontheffing zouden moeten aanvragen indien zij in bezit zijn van middelen die vallen onder het voorgestelde lijst IA-verbod. Als reden waarom deze actoren niet uitgezonderd waren van het lijst IA-verbod en groothandelaren en fabrikanten met een handelsvergunning wél, was dat het risico op misbruik groter zou zijn door het ontbreken van voldoende toezicht. In de praktijk blijkt echter dat er nauwelijks onderscheid is in het toezichts- regime tussen de groothandelaren en fabrikanten met een handelsvergunning en de API-handelaren met registratieplicht. Het risico op misbruik van werkzame stoffen of middelen die onder lijst IA vallen blijkt bij beide groepen zeer gering. Daar komt bij dat er werkzame stoffen zijn die niet psychoactief zijn maar op basis van hun chemische structuur wel onder lijst IA vallen. Voorbeelden zijn lichaamseigen stoffen als dopamine en adrenaline en werkzame stoffen voor reguliere geneesmiddelen voor hart- en vaatziekten en astma. Hierop is besloten het wetsvoorstel aan te passen inhoudende dat ook geregistreerde API-handelaren en apothekers die zelf bereiden uitgezonderd zullen zijn van het voorgestelde lijst IA-verbod.

Ook wijst de IGJ in haar toets op het ontbreken van een grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens als het gaat om de controle op vezelhennep teelt. Naar aanleiding van deze opmerking is een dergelijke grondslag toegevoegd aan het wetsvoorstel, zoals hiervoor is toegelicht.

3.2 *Opsporing en handhaving*

De partijen die belast zijn met de strafrechtelijke opsporing en handhaving, Politie, OM, NFI en Douane, hebben kenbaar gemaakt voorstander te zijn van onderhavige wetswijziging die bijdraagt aan de aanpak van de drugscriminaliteit. Deze partijen geven tegelijkertijd aan dat de wetswijziging gepaard zal gaan met een verhoging van de werklust en capaciteit. Betreffende partijen zullen gedurende de periode van internetconsultatie een nadere uiteenzetting geven van de impact van de wetswijziging op de opsporing en handhaving.

4. Samenhang met andere wettelijke regelingen

Middelen die deel uitmaken van een stofgroep waarvan wordt voorgesteld dat deze wordt opgenomen op lijst IA, kunnen ook legale toepassingen hebben. Het kunnen bijvoorbeeld (dier)geneesmiddelen zijn (of grondstoffen daarvoor). Deze middelen zijn uitgezonderd van het voorgestelde verbod. Hiervoor wordt verwezen naar de artikelen 1, 38 en 40 van de Geneesmiddelenwet en artikel 2.19 van de Wet dieren. Daarnaast kunnen middelen die deel uitmaken van stofgroepen genoemd op de voorgestelde lijst IA ook geregistreerde stoffen zijn in de zin van Verordening (EU) nr. 273/2004 of Verordening (EU) nr. 111/2005. Het gaat hierbij om zogenoemde drugsprecursoren waarvoor de genoemde verordeningen een registratiesysteem geven. Middelen die ook geregistreerde stoffen zijn in de zin van de genoemde verordeningen worden ook uitgezonderd van het in dit wetsvoorstel voorgestelde verbod.

5. Regeling in Europese en internationale context

5.1 Internationale context

Het op 30 maart 1961 te New York tot stand gekomen Enkelvoudig verdrag inzake verdovende middelen, zoals gewijzigd door het op 30 maart 1972 te Genève tot stand gekomen Protocol tot wijziging van het Enkelvoudig verdrag inzake verdovende middelen⁴ (hierna: het Enkelvoudig verdrag) vereist dat partijen bij het verdrag de op lijst I en II bij dat verdrag opgenomen stoffen verbieden. Regelmatig worden NPS-en aan die lijsten toegevoegd, die ter uitvoering daarvan ook worden toegevoegd aan lijst I of II van de Opiumwet.⁵

Het op 21 februari 1971 te Wenen tot stand gekomen Verdrag inzake psychotrope stoffen⁶ vereist dat partijen de stoffen genoemd in de bijlagen bij dit verdrag aan strikte regels onderwerpen. Regelmatig worden NPS-en toegevoegd aan lijst II behorende bij dit verdrag. Deze stoffen worden vervolgens ook toegevoegd aan lijst I of II van de Opiumwet.⁷

Echter, beide verdragen reguleren slechts specifieke stoffen. Indien een NPS is aangetroffen, gaat er een behoorlijke tijd overheen voordat deze stof in het kader van één van deze verdragen wordt gereguleerd en voordat deze maatregelen in de Opiumwet zijn overgenomen. Het reguleren van stofgroepen, zoals in dit wetsvoorstel wordt voorgesteld, is dus aanvullend op hetgeen in het Enkelvoudig verdrag en het Verdrag inzake psychotrope stoffen is geregeld. Hiervoor is van belang dat stoffen die al op lijst I of II van de Opiumwet staan vermeld, zijn uitgezonderd van de voorgestelde verbodsbepaling. Zij vallen onder de al bestaande verbodsbepalingen in de artikelen 2 en 3 van de Opiumwet.

5.2 Europese context

In Europees verband is ten eerste relevant artikel 71, tweede lid, van de op 19 juni 1990 te Schengen tot stand gekomen Overeenkomst ter uitvoering van het tussen regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles

⁴ Trb. 1963, 81 en Trb. 1987, 90.

⁵ Zie bijvoorbeeld Besluit van 11 mei 2017, houdende wijziging van lijst I en II, behorende bij de Opiumwet, in verband met plaatsing op lijst I van de middelen α -PVP, acetylfentanyl en 4-FA en plaatsing op lijst II van het middel fenazepam (Stb. 2017, 206).

⁶ Trb. 1989, 129.

⁷ Zie bijvoorbeeld Besluit van 9 november 2015, houdende wijziging van lijst I, behorende bij de Opiumwet, in verband met plaatsing op deze lijst van de middelen 25B-NBOMe, JWH-018 AM-2201 en methylon (Stb. 2015, 429).

aan de gemeenschappelijke grenzen (hierna: de Overeenkomst).⁸ Deze bepaling verplicht staten het bestuurlijk en strafrechtelijk tegengaan van de verkoop, verstrekking en aflevering van verdovende middelen en stoffen. Voor de definitie van verdovend middel en psychotrope stof wordt in dit verdrag verwezen naar de lijsten bij het Enkelvoudig verdrag en het Verdrag inzake psychotrope stoffen. Kortom, ook de Overeenkomst reguleert geen stofgroepen zoals voorgesteld in dit wetsvoorstel.

Verder is het Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van illegale drugshandel⁹ van belang. Dit Kaderbesluit bevestigt in de artikelen 2 en 4 de verplichtingen van de VN-verdragen en harmoniseert op een minimumniveau de strafmaxima voor de vrijheidsstraffen die op de verboden gedragingen dienen te worden gesteld. Ook voor dit Kaderbesluit geldt dat er geen stofgroepen worden gereguleerd, maar slechts specifieke stoffen. Nu er in het secundaire Europese recht geen regulering van stofgroepen bestaat, moet de voorliggende regelgeving worden getoetst aan het primaire Europese recht.

Om de vraag te beantwoorden of onderhavige regelgeving in overeenstemming is met het vrij verkeer van goederen, moet eerst de vraag worden beantwoord of de gereguleerde stoffen vallen onder het vrij verkeer van goederen. Met betrekking tot stoffen die zijn gereguleerd in het kader van het Enkelvoudig verdrag, het Verdrag inzake psychotrope stoffen, Kaderbesluit 2004/757 of de Overeenkomst ter uitvoering van het te Schengen gesloten akkoord van 14 juni 1985, heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie bepaald dat deze stoffen vanwege het feit dat zij zijn verboden in het economische en commerciële circuit niet onder de verkeersvrijheden vallen.¹⁰ Nu de in het onderhavige wetsvoorstel gereguleerde stoffen niet onder één van de hiervoor genoemde instrumenten vallen, kan niet worden uitgesloten dat deze stoffen wel onder het vrij verkeer van goederen vallen.

Gelet op het voorgaande zouden de eisen uit dit wetsvoorstel kunnen worden beschouwd als een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve invoerbepanking in de zin van artikel 34 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU). Lidstaten zijn op grond van artikel 36 VWEU bevoegd om een kwantitatieve invoerbepanking of maatregel van gelijke werking in te voeren indien aan een aantal voorwaarden is voldaan die in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJEU) zijn uitgewerkt:

- de maatregel moet beantwoorden aan dwingende redenen van algemeen belang;
- de maatregel moet geschikt zijn om de verwezenlijking van het nagestreefde doel te waarborgen;
- de maatregel mag niet verder gaan dan nodig is voor het bereiken van dat doel;
- de maatregel moet kenbaar en voorspelbaar zijn;
- de maatregel moet zonder discriminatie worden toegepast.¹¹

Met het verbieden van de voorgestelde stofgroepen wordt in eerste instantie het belang van de volksgezondheid beschermd. De bescherming van de gezondheid en het leven van personen is expliciet als rechtvaardigingsgrond opgenomen in artikel 36 van het VWEU. Hierbij is van belang dat in de jurisprudentie van het HvJEU is bepaald dat lidstaten bij het beschermen van de volksgezondheid een ruime beoordelingsmarge moet worden gelaten omdat het niveau van bescherming per lidstaat kan verschillen.¹² Er zijn in dit wetsvoorstel slechts stofgroepen opgenomen waarvan meerdere stoffen al op lijst I van de Opiumwet zijn opgenomen. Het feit dat stoffen uit die stofgroep op lijst I staan bij de Opiumwet zegt dat stoffen uit die stofgroep gevaarlijk kunnen zijn voor de volksgezondheid, omdat zij het bewustzijn van de mens beïnvloeden en bij gebruik door de mens kunnen leiden tot schade aan zijn gezondheid en schade voor de samenleving. De voorgestelde maatregelen zijn geschikt om de volksgezondheid te beschermen.

⁸ Trb. 1990, 145 en PbEU 2000, L 239.

⁹ PbEU 2004, L 335.

¹⁰ HvJ EU 16 december 2010, nr. C-137/09 (Josemans), overweging 42).

¹¹ HvJ EG 30 november 1995, nr. C-55/94 (Gebhard); HvJ EG 4 juli 2000, nr. C-424/97 (Haim); HvJ EG 1 februari 2001, nr. C-108/96 (Mac Quen e.a.).

¹² *Vanderborght*, paragraaf 71.

Door de stofgroepen geheel te verbieden, zullen zij minder beschikbaar komen, waarmee het belang van de volksgezondheid wordt gediend. Het staat niet vast dat alle stoffen in de verboden stofgroepen daadwerkelijk schadelijk zullen zijn voor de gezondheid van mensen. Echter, gelet op het voorzorgsbeginsel is het gerechtvaardigd om stoffen te verbieden zolang onduidelijk is of deze schadelijk zijn voor de gezondheid. Hiervoor is van belang dat er geen legale toepassingen van de genoemde stoffen bekend zijn. Indien dit wel het geval zou zijn, zou de specifieke stof op lijst I of II van de Opiumwet kunnen worden opgenomen. In het Opiumwetbesluit zou dan op grond van artikel 3c een toepassing worden aangewezen waarvoor het verbod niet geldt. Daarnaast is van belang dat het mogelijk is om een ontheffing aan te vragen van de voorgestelde verboden. Vooral in het kader van wetenschappelijk onderzoek kan dit noodzakelijk zijn. De maatregel gaat gelet hierop niet verder dan nodig is om het doel te bereiken.

Naast bescherming van de volksgezondheid, is ook de bescherming van de openbare orde en veiligheid in Nederland een belang dat met onderhavige regelgeving wordt nagestreefd. Artikel 36 VWEU noemt ook de bescherming van de openbare orde expliciet als rechtvaardigingsgrond. Hoewel NPS-en niet veel in Nederland worden geconsumeerd, worden zij wel veelvuldig in Nederland geproduceerd en vervolgens geëxporteerd. Deze productie en export wordt veelal uitgevoerd door georganiseerde misdaadorganisaties die een ontwrichtend effect kunnen hebben op de Nederlandse samenleving. Dit effect kan onder andere ontstaan door verwevenheid van de boven- en de onderwereld, innesteling van de georganiseerde misdaad in woonwijken en in legale sectoren en misbruik van legale voorzieningen en structuren. Dit wetsvoorstel is geschikt om de openbare orde te beschermen omdat – indien dit wetsvoorstel tot wet wordt verheven – het OM personen kan vervolgen vanwege overtreding van de in dit wetsvoorstel opgenomen verboden. Daarnaast is van belang dat het OM rechtshulpverzoeken van omliggende landen kan inwilligen omdat er met inwerkingtreding van de voorgestelde verboden sprake is van zogenoemde ‘dubbele strafbaarheid’. Dit is een vereiste om aan een rechtshulpverzoek gevolg te kunnen geven. Hiermee wordt ook de internationale samenwerking tegen de georganiseerde misdaad bevorderd. Het wetsvoorstel gaat niet verder dan noodzakelijk omdat het zich beperkt tot stoffen die in Nederland worden aangetroffen en waarvan het aannemelijk is dat deze ernstige gezondheidsschade kunnen veroorzaken. Bovendien gaat het om groepen die recentelijk ook in ons omliggende landen onder controle zijn gebracht.

De voorgestelde verboden zijn kenbaar en voorspelbaar. Indien dit wetsvoorstel tot wet wordt verheven, zal het in het Staatsblad worden gepubliceerd, waarmee het kenbaar wordt. Daarnaast zijn de verboden stofgroepen voldoende gedetailleerd beschreven dat mensen die met deze stoffen werken weten welke stoffen verboden zijn of waar zij een ontheffing voor moeten aanvragen. Ten slotte gelden de voorgestelde verboden ongeacht de nationaliteit van de persoon die verboden handelingen verricht met deze stoffen en ongeacht de herkomst van de stof, waardoor het voorgestelde verbod zonder discriminatie wordt toegepast. Op grond van het voorgaande acht de regering deze maatregelen in overeenstemming met de Europese regels met betrekking tot het vrij verkeer van goederen, voor zover de verboden stofgroepen daaronder vallen.

5.3 Notificatie

Het ontwerp van dit wetsvoorstel is op **[pm datum]** ingevolge artikel 5, eerste lid, van Richtlijn (EU) 2015/1535¹³ voorgelegd aan de Europese Commissie en de andere lidstaten van de Europese Unie. Deze notificatie is gedaan omdat artikel I van dit wetsvoorstel mogelijk technische voorschriften bevat in de zin van Richtlijn (EU) 2015/1535. Naar aanleiding van de notificatie **[pm invullen na afloop standstill]**

6. Financiële gevolgen

De financiële gevolgen kunnen pas in kaart worden gebracht als alle uitvoeringstoetsen zijn uitgevoerd.

7. Gevolgen voor de regeldruk

¹³ Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende diensten van de informatiemaatschappij (PbEU 2015, L 241).

De inhoudelijke nalevingkosten en de administratieve lasten vormen gezamenlijk de kosten die samenhangen met regeldruk. Het kabinet streeft er naar de regeldruk voor burgers, bedrijven en professionals terug te dringen. Het onderhavige wetsvoorstel heeft gevolgen voor de regeldruk voor (zorg)instellingen, overheidslabs en fabrikanten en groothandelaren die een ontheffing zullen moeten aanvragen voor het in bezit mogen hebben van, dan wel verrichten van handelingen met middelen uit de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet. Daarbij is er een onderscheid tussen bestaande ontheffing-houders, die reeds een ontheffing hebben voor middelen uit lijst I en II van de Opiumwet, en nieuwe aanvragers die nog geen ontheffing voor middelen uit lijst I en II van de Opiumwet hebben. De betreffende handelingen en de daarmee gepaard gaande kosten zijn eenmalig. De ontheffing zal 1 x in de 5 jaar moeten worden verlengd.

Ook is er de categorie aanvragers die een in- of uitvoerontheffing nodig zullen als gevolg van het wetsvoorstel. Deze ontheffing is geldig per in- of uitvoer, voor iedere zending zal een nieuwe in- of uitvoerontheffing moeten worden aangevraagd.

De geraamde totale kosten die samenhangen met regeldruk als gevolg van onderhavige wetswijziging bedragen €17.550. Hieronder volgt een specificatie van de betrokken partijen en de opbouw van de kosten.

7.1 Bestaande ontheffing-houders

Voor organisaties die reeds een ontheffing hebben voor bezit van middelen van lijst I en II van de Opiumwet geldt dat zij een wijzigingsaanvraag bij CIBG zullen moeten indienen indien zij ook een ontheffing voor middelen uit de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet nodig hebben. Hiervoor zullen zij een aantal handelingen moeten verrichten, te beginnen met kennis nemen van onderhavige wetgeving en het vergaren van informatie om vast te stellen of uitbreiding van de bestaande ontheffing voor middelen uit de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet nodig is. Vervolgens dienen zij een wijzigingsaanvraag in bij het CIBG, met het verzoek om uitbreiding van de bestaande ontheffing. Voor de toekenning van uitbreiding van de ontheffing hoeft (meestal) geen inspectie op locatie van de Inspectie van de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) plaats te vinden. Naar verwachting gaat het hier om een groep van 30 bestaande ontheffing houders.

Opbouw kosten:

Tijd x uurloon

kennis nemen van wetgeving en inwinnen nadere informatie: 2 uur (hoger opgeleid personeel) x €54 = €108

Administratieve handeling (versturen wijzigingsaanvraag), registratie (administratief personeel): 1 uur x €39 = €39

Totaal kosten regeldruk bestaande ontheffing houder: €147

Omvang verwachte aantal wijzigingsaanvragen bestaande ontheffing houders: 30 x kosten €147 = €4.410

7.2 Nieuwe aanvragers

Organisaties die nog niet in bezit zijn van een opiumontheffing zullen een aanvraag moeten indienen indien zij een ontheffing voor middelen van de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet nodig hebben. Hiervoor geldt de reguliere procedure zoals van toepassing op ontheffing voor middelen uit lijst I en II. Naar schatting gaat het hier om een beperkte groep van rond de 10 aanvragers.

Ook hier geldt dat dit aanvraagproces start met kennisname van de wet- en regelgeving en het vergaren van de nodige aanvullende informatie. De betreffende organisaties zullen moeten vaststellen of zij voor hun activiteiten op basis van de wettelijke verplichting een ontheffing voor middelen uit lijst IA van de Ow zullen moeten aanvragen. Vervolgens dienen zij het desbetreffende aanvraagformulier met bijbehorende bijlagen in te vullen en te verzenden naar Farmatec. Deze aanvraag wordt voor advies voorgelegd aan de IGJ die een inspectie uitvoert. Dit inspectiebezoek duurt tussen de vier en zes uur. De beslistermijn voor de aanvraag is 3 maanden.

Opbouw kosten:

Tijd x uurloon:

Kennis nemen van wetgeving en inwinnen nadere informatie: 8 uur (hoger opgeleid personeel) x €54 = €432

Administratieve handeling, invullen aanvraagformulier, bijlagen, registratie: 4 uur (administratief personeel) x €39 = €156

Controle: 1 uur (leidinggevende/manager) x €77 = €77

Begeleiding/toelichting tijdens inspectie, lezen en reageren inspectierapport: 6 uur (hoger opgeleid personeel) x €54 = €324

Totaal kosten regeldruk nieuwe aanvrager ontheffing lijst IA: €989

Omvang geraamde aantal nieuwe aanvragen ontheffing lijst IA: 10 x kosten €989 = €9.890

7.3 Aanvragers invoer- of uitvoeronthefing

Organisaties die middelen vallend onder de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet willen invoeren of uitvoeren zullen hiertoe een ontheffing moeten vragen, zoals dat ook aan de orde is voor middelen uit lijst I en II van de Ow. Betreffende bedrijven kunnen alleen een in- of uitvoeronthefing aanvragen als zij reeds beschikken over een Opiumwetonthefing voor bezit van middelen uit de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet. De aanvraag voor een in- of uitvoeronthefing dient te worden aangevraagd per brief aan het CIBG. In geval van uitvoer zal de aanvrager moeten aantonen dat de ander uit het buitenland gerechtigd is om middelen uit de stofgroep in te voeren, bijvoorbeeld door een *letter of no objection*. De aanvrager zal tevens bij zijn aanvraag moeten aantonen dat het belang van de volksgezondheid zich niet verzet tegen in- of uitvoer van de middelen uit de voorgestelde lijst IA van de Opiumwet.

Opbouw kosten:

Tijd x uurloon:

Kennis nemen van wetgeving en inwinnen nadere informatie: 3 uur (hoger opgeleid personeel) x €54 = €170

Administratieve handeling, invullen aanvraagformulier, bijlagen, registratie: 2 uur (administratief personeel) x €39 = €78

Controle: 1 uur (leidinggevende/manager) x €77 = €77

Totaal kosten regeldruk aanvrager invoer- of uitvoeronthefing lijst IA: € 325

Omvang geraamde aantal nieuwe aanvragen ontheffing lijst IA: 10 x kosten €325 = €3.250.

Artikelsgewijze toelichting

Onderdeel A

In onderdeel wordt voorgesteld een nieuwe definitie toe te voegen aan de begripsbepalingen van artikel 1. Voorgesteld wordt om een definitie toe te voegen van het begrip 'stofgroep'. Een stofgroep wordt gedefinieerd als een groep van substanties die zijn afgeleid van eenzelfde structuur. Deze structuur wordt in de voorgestelde lijst IA beschreven.

Daarnaast wordt voorgesteld om in het vierde en vijfde lid van artikel 1 naast een verwijzing naar de artikelen 2 en 3, ook een verwijzing op te nemen naar het voorgestelde artikel 2a, eerste lid. De artikelen 2 en 3 bevatten de verbodsbepalingen ten aanzien van respectievelijk lijst I en lijst II middelen. Door artikel 2a, eerste lid, ook in de leden vier en vijf van artikel 1 op te nemen, worden de begrippen binnen en buiten het grondgebied van Nederland brengen van middelen in het voorgestelde artikel 2a, eerste lid, hetzelfde uitgelegd als in de artikelen 2 en 3.

Onderdeel B

In onderdeel B wordt een verschrijving in artikel 2 hersteld.

Onderdeel C

In dit onderdeel wordt voorgesteld een nieuw artikel 2a in te voegen. In het eerste lid is een verbodsbepaling opgenomen ten aanzien van middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in de bij deze wet behorende lijst IA. De tekst komt overeen met de tekst van de onderdelen A tot en met D in de artikelen 2 en 3, met dien verstande dat de verwijzing naar het 'telen', in die artikelen, onder A, niet is overgenomen omdat dit bij een stofgroep niet van toepassing is.

In het voorgestelde tweede lid zijn uitzonderingen op dit verbod opgenomen. Als eerste zijn geneesmiddelen waarvoor een vergunning is verleend als bedoeld in artikel 40 van de Geneesmiddelenwet uitgezonderd. De uitzondering geldt ook voor geneesmiddelen die op grond van artikel 40, derde lid, van de Geneesmiddelenwet legaal worden verhandeld. Hierbij is niet van belang bij wie het geneesmiddel aanwezig is. Dit is opgenomen in onderdeel a. Daarnaast geldt de uitzondering voor bepaalde actoren in de geneesmiddelenketen, te weten de fabrikant van of de groothandelaar in geneesmiddelen. Hiervoor wordt verwezen naar de begripsbepalingen in artikel 1 van de Geneesmiddelenwet. Deze uitzondering voor fabrikanten van en groothandelaren in geneesmiddelen is vooral van belang als zij handelingen doen met werkzame stoffen van geneesmiddelen (voor 'echte' geneesmiddelen is de uitzondering immers als geregeld in onderdeel a). Omdat voor fabrikanten en groothandelaren op grond van de Geneesmiddelenwet al een toezichtskader geldt (waaronder een vergunningprocedure), is het naar het oordeel van de regering niet nodig hier bovenop nog het toezichtskader van de Opiumwetonthefing te leggen. Dit geldt ook voor zover werkzame stoffen zich bevinden bij handelaren in werkzame stoffen (API-handelaren). Voor hen geldt op grond van de Geneesmiddelenwet een registratieplicht (zie artikel 38 van de Geneesmiddelenwet), hetgeen voldoende waarborgen biedt indien de werkzame stoffen ook gebruikt kunnen worden als psychoactieve stoffen. Een vergelijkbare situatie is van toepassing op apothekers die zelf geneesmiddelen bereiden en daarvoor werkzame stoffen in voorraad hebben. Ook daar is voldoende toezicht op indien het werkzame stoffen betreft die tevens als psychoactieve stof gebruikt kunnen worden (onderdeel d). Dit is opgenomen in de onderdelen b en c.

Voor diergeneesmiddelen wordt een vergelijkbaar regime voorgesteld als voor humane geneesmiddelen. Diergeneesmiddelen waarvoor een vergunning is verleend voor het in de handel brengen op grond van artikel 2.19 van de Wet dieren, zijn uitgezonderd van het hier voorgestelde verbod. De vergunning voor het in de handel brengen van een diergeneesmiddel is verder uitgewerkt in artikel 2.1 van het Besluit diergeneesmiddelen (onderdeel e). Ook de actoren fabrikant en groothandelaar in de diergeneesmiddelenketen zijn vrijgesteld van het verbod. Voor hen geldt ook op grond van artikel 2.19 van de Wet dieren een vergunningsregime. De vergunning voor een fabrikant van diergeneesmiddelen is verder uitgewerkt in artikel 4.1 van het Besluit diergeneesmiddelen. Voor groothandelaren in diergeneesmiddelen is dit artikel 5.1, eerste lid, van het Besluit diergeneesmiddelen (onderdelen f en g). Voor andere actoren die mogelijkwerijs werkzame stoffen hebben die worden gebruikt voor de productie van diergeneesmiddelen, geeft de Wet dieren onvoldoende waarborgen. Zij moeten een ontheffing aanvragen indien een werkzame stof van een diergeneesmiddel tevens in één van de stofgroepen op lijst IA valt. Een ontheffing kan worden verleend op grond van het belang van de diergezondheid (zie onderdeel H).

Ook zijn geregistreerde stoffen in de zin van Verordening (EU) nr. 273/2004 en Verordening (EU) nr. 111/2005 uitgezonderd. Deze stoffen zijn al voldoende gereguleerd in het kader van de genoemde verordeningen. Daarnaast zou een verdergaande regeling wellicht een ongeoorloofde inbreuk maken op het Europese recht.

Ten slotte zijn middelen die al op lijst I of II staan uitgezonderd van de voorgestelde verbodsbepaling. Deze laatste bepaling is noodzakelijk om duidelijk te maken dat er geen overlap bestaat tussen de verschillende lijsten.

Het voorgestelde derde lid is noodzakelijk om de stoffen die worden toegevoegd aan de bijlagen van de in het tweede lid genoemde verordeningen te laten doorwerken in de Opiumwet. Het

voorgestelde derde lid bepaalt dat dergelijke wijzigingen voor toepassing van de Opiumwet gaan gelden met ingang van de datum dat daaraan uitvoering moet zijn gegeven.

Onderdeel D

In dit onderdeel wordt voorgesteld een nieuw artikel 3aa in te voegen. In dit artikel wordt de grondslag gegeven om bij algemene maatregel van bestuur stofgroepen te kunnen toevoegen aan de in dit wetsvoorstel voorgestelde lijst IA. Het criterium waarop stofgroepen kunnen worden toegevoegd is dat van een toegevoegde stofgroep meerdere middelen deel uitmaken die zijn toegevoegd aan lijst I bij de Opiumwet. Indien een middel is toegevoegd aan lijst I zouden producenten van NPS-en kunnen proberen om met een kleine aanpassing in de moleculaire structuur hetzelfde of een vergelijkbaar psychoactief effect te bereiken. Daarom kunnen stofgroepen worden aangewezen indien meerdere middelen uit die stofgroep al op lijst I zijn geplaatst. Het voorgestelde tweede lid regelt dat stofgroepen ook weer geschrapt kunnen worden als de middelen die deel uitmaken van de stofgroep zijn of worden geschrapt van lijst I.

In zowel het voorgestelde eerste als tweede lid wordt gebruik gemaakt van de zinssnede 'zijn of worden'. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat het aan lijst I toevoegen van middelen gelijktijdig kan gebeuren met het toevoegen aan lijst IA van de stofgroep waartoe deze middelen behoren. Hetzelfde geldt voor het schrappen van middelen en stofgroepen zoals voorgesteld in het tweede lid. Ook dit kan in dezelfde algemene maatregel van bestuur gebeuren.

In artikel 3a, vijfde lid, is opgenomen dat indien een middel onverwijld moet worden verboden, dit bij ministeriële regeling kan gebeuren. Een gelijklopende bepaling is niet opgenomen voor het verbieden van stofgroepen omdat de noodzaak voor onverwijld verbieden alleen bestaat bij bekende stoffen. Er is geen situatie te voorzien dat vanwege nog onbekende stoffen een gehele stofgroep onverwijld verboden zou moeten worden.

Onderdeel E

In dit onderdeel wordt voorgesteld artikel 2a, eerste lid, toe te voegen naast de verwijzing naar de artikelen 2 en 3 in artikel 3b, eerste lid. Hiermee wordt elke openbaarmaking verboden die gericht is op de verkoop, aflevering of verstrekking van een middel welke deel uitmaakt van een stofgroep als bedoeld op lijst IA. Op grond van het tweede lid geldt dit verbod niet voor openbaarmakingen in het kader van medische of wetenschappelijke voorlichting.

Onderdeel F

In dit onderdeel wordt voorgesteld artikel 2a, eerste lid, toe te voegen aan de verwijzing naar de artikelen 2 en 3 in artikel 3c, eerste lid. Hiermee wordt de delegatiegrondslag van artikel 3c, eerste lid, ook van toepassing op de middelen van lijst IA. Op grond van de delegatiegrondslag in artikel 3c, eerste lid, kunnen bij algemene maatregel van bestuur middelen en toepassingen worden aangewezen waarvoor het verbod geheel of ten dele niet geldt. Op dit moment is niet voorzien om van deze delegatiegrondslag gebruik te maken. Mochten echter in de toekomst stofgroepen worden aangewezen waarmee ook legale toepassingen (naast (dier)geneesmiddelen) mogelijk zijn, dan kan van deze delegatiegrondslag gebruik worden gemaakt.

Voorgesteld wordt om lijst IA niet toe te voegen aan het artikel 4 waarin het gaat om het voorschrijven op recept. Aangezien wordt voorgesteld om legaal verhandelde (dier)geneesmiddelen op grond van de Geneesmiddelenwet of de Wet dieren uit te zonderen van de verbodsbepaling in het voorgestelde artikel 2a, eerste lid, is het niet nodig lijst IA toe te voegen aan artikel 4.

Onderdeel G

In dit onderdeel wordt voorgesteld artikel 2a, eerste lid, toe te voegen naast de verwijzing naar de artikelen 2 en 3, in artikel 6, eerste lid. Hiermee wordt het mogelijk om een ontheffing te verlenen van de verboden met betrekking tot middelen die deel uitmaken van een in lijst IA opgenomen stofgroep. De ontheffing zal worden verleend voor alle middelen die deel uitmaken van de stofgroep met uitzondering van de middelen als bedoeld in lijst I of II. Hiervoor moet op basis van het specifieke middel een ontheffing worden aangevraagd. Indien men al een ontheffing heeft voor middelen op lijst I of II kan een ontheffing voor middelen die deel uitmaken van een stofgroep op lijst IA worden verkregen door middel van een wijziging van de bestaande ontheffing.

Voorgesteld wordt om artikel 2a, eerste lid, onder A, niet toe te voegen aan artikel 6, tweede lid. Deze bepaling gaat over de ontheffing voor het binnen en buiten het grondgebied van Nederland brengen. Artikel 6, tweede lid, bepaalt dat een dergelijke ontheffing wordt verleend per geval en voor ten hoogste zes maanden. Deze bepaling is opgenomen ter uitvoering van artikel 31 van het Enkelvoudig Verdrag. Nu het Enkelvoudig Verdrag niet voorziet in een regeling ter zake stofgroepen zoals in dit wetsvoorstel wordt voorgesteld, is het ook niet noodzakelijk om deze regeling ook op lijst IA van toepassing te verklaren. Daarnaast is het ook praktisch niet mogelijk om de ontheffingen voor middelen die deel uitmaken van een stofgroep genoemd op lijst IA die binnen- of buiten het Nederlandse grondgebied worden gebracht, te matchen met in- of uitvoerontheffingen van andere landen, aangezien niet alle landen een regeling hebben ten aanzien van stofgroepen. Zelfs als landen een stofgroepenverbod hebben, verschilt het erg per land hoe die precies is vormgegeven.

Ook wordt voorgesteld om lijst IA niet toe te voegen aan artikel 6a. Artikel 6a heeft betrekking op de afgifte van een schriftelijke verklaring dat de aanvrager ten behoeve van eigen geneeskundig gebruik een middel op lijst I of II mag vervoeren en aanwezig mag hebben. Het gaat in dit artikel om middelen voor geneeskundig gebruik. Dat zullen over het algemeen geneesmiddelen zijn die zijn uitgesloten van de verboden met betrekking tot lijst IA.

Artikel 7, over het heffen van een vergoeding voor de aanvraag van een ontheffing of een wijziging, aanvulling of verlenging daarvan, is zonder wijziging ook van toepassing op ontheffingen die voor lijst IA worden afgegeven.

Onderdeel H

In dit onderdeel wordt voorgesteld om artikel 8 te wijzigen. Artikel 8 bevat de gronden waarop een ontheffing kan worden verleend of verlengd. Als eerste wordt voorgesteld om de aanhef in het eerste lid aan te passen zodat duidelijk is dat de daar genoemde gronden slechts van toepassing zijn op een ontheffing van de verboden in de artikelen 2 en 3. Ook wordt voorgesteld de bewoording van artikel 8, eerste lid, onder a, aan te passen door in plaats van 'de gezondheid van dieren' te spreken over 'de diergezondheid'. Dit sluit beter aan bij de bewoordingen die in het kader van de Wet dieren ook worden gebruikt.

Voorts wordt een ontheffingsgrondslag toegevoegd. Dit betreft een ontheffingsmogelijkheid voor industriële doeleinden indien het te realiseren product voldoet aan hetgeen bij of krachtens de Opiumwet is geregeld. Het kan bijvoorbeeld gaan om het verwerken van een grondstof die valt onder de hier voorgestelde lijst IA, maar waarbij het uiteindelijk product is vrijgesteld van de verboden omdat het een geregistreerd geneesmiddel is. Ook kan het gaan om de verwerking van de vezelhennepplant, waarbij een halffabricaat te veel THC bevat, maar het eindproduct niet. Door deze voorgestelde ontheffingsgrond kan een dergelijke industriële verwerking plaatsvinden, terwijl door middel van de ontheffingsvoorwaarden zicht kan worden gehouden op de verboden middelen. Het feit dat het moet gaan om industriële doeleinden betekent dat het moet gaan om de professionele, beroepsmatige, grootschalige realisatie van producten. Thuisproductie valt niet onder deze grondslag. Dat een ontheffing wordt verleend, betekent dat het te realiseren product voldoet aan de eisen gesteld bij of krachtens de Opiumwet. Bij het verlenen van de ontheffing wordt niet gekeken of het product ook voldoet aan andere relevante regelgeving zoals bijvoorbeeld de Warenwet. Handhaving op grond van andere regelgeving is dan ook mogelijk als een fabrikant een ontheffing heeft op grond van de Opiumwet.

Vervolgens wordt voorgesteld een lid toe te voegen dat de gronden bevat waarvoor een ontheffing van de verboden uit het voorgestelde artikel 2a, eerste lid, kan worden verleend. Onder a is het belang van de volksgezondheid en de diergezondheid opgenomen. De ontheffingsgrond 'in het belang van de volksgezondheid en de diergezondheid' is opgenomen als een grondslag waarop in onvoorziene omstandigheden een ontheffing kan worden verleend indien dat noodzakelijk is. Hierbij kan worden gedacht aan deelnemers in de keten van (dier)geneesmiddelen die behoefte hebben aan stoffen die vallen onder verboden stofgroepen en deze ketenpartners niet op grond van het voorgestelde artikel 2a, tweede lid, onder d of e, zijn uitgezonderd van het verbod. Onderdeel b is gelijk aan de grond die geldt voor een ontheffing van de verboden van de artikelen 2 en 3. Het gaat hierbij om het doen van wetenschappelijk of analytisch-chemisch onderzoek of instructieve doeleinden, voor zover het belang van de volksgezondheid zich hier niet tegen verzet. Onderdeel d is gelijk aan de voorgestelde extra ontheffingsgrond in het eerste lid.

De ontheffingsgrond onder c is vergelijkbaar met de ontheffingsgrond in het eerste lid, onder c. Het gaat er om dat de ontheffingshouder de ontheffing nodig heeft voor het verrichten van een verboden handeling krachtens een overeenkomst. In dit voorgestelde derde lid gaat het in de eerste plaats om een overeenkomst met een andere ontheffingshouder. Deze ontheffingsgrond is ook opgenomen in het eerste lid, onder c, onder 1. Daarnaast gaat het in subonderdeel 2 om het uitvoeren van een overeenkomst met een ander die in het buitenland gevestigd is. Om op deze grond een ontheffing te krijgen, moet de aanvrager drie dingen aantonen. Ten eerste moet er sprake zijn van een overeenkomst ten aanzien van een of meerdere middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA met een ander die gevestigd is in een ander land. Ten tweede moet die ander gerechtigd zijn om die middelen dat land in te voeren. Dit kan zijn omdat er ten aanzien van dat middel geen regels gesteld zijn in dat land, dat de invoer onder een algemene uitzondering valt, of dat de ander een invoervergunning heeft. Het is aan de aanvrager om aan te geven hoe de regels in het land van bestemming zijn. Ten derde moet er worden aangetoond waarvoor de middelen in het land van bestemming zullen worden gebruikt. Daarmee kan de Minister zich ervan vergewissen dat het belang van de volksgezondheid zich niet verzet tegen de uitvoer. Dit is anders dan bij het eerste lid, onder c, onder 5, waar het vereist is dat de ander die buiten Nederland is gevestigd is het bezit is van een ontheffing. Zoals ook in de toelichting bij artikel 6, tweede lid, is gemeld, is het niet mogelijk om de ontheffingen voor middelen onder lijst IA die binnen en buiten het Nederlandse grondgebied worden gebracht, te matchen met in- en uitvoer ontheffingen van andere landen, aangezien niet alle landen een dergelijke regeling hebben.

In tegenstelling tot het eerste lid, is in het voorgestelde derde lid, niet de ontheffingsgrond opgenomen ter uitvoering van een overeenkomst met een apotheker of apotheehoudende huisarts, een dierenarts of een aangewezen instelling of persoon. Omdat (dier)geneesmiddelen zijn uitgezonderd van de verboden zoals voorgesteld in artikel 2a is een algemene ontheffing voor apothekers, apotheehoudende huisartsen, dierenartsen of aangewezen instellingen, zoals opgenomen in artikel 16 van het Opiumwetbesluit overbodig.

Onderdeel I

In dit onderdeel wordt voorgesteld om artikel 8a te wijzigen. In de eerste plaats wordt voorgesteld een middel dat deel uitmaakt van een stofgroep als bedoeld in lijst IA toe te voegen aan het eerste lid. Dit zorgt ervoor dat aan een ontheffing van de verboden als voorgesteld in artikel 2a, eerste lid, voorschriften kunnen worden verbonden om misbruik van middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA te voorkomen. Hierbij kan gedacht worden aan voorschriften met betrekking tot vernietiging van de middelen.

Daarnaast wordt voorgesteld om aan het tweede lid, onder a, ook artikel 2a, eerste lid, toe te voegen. Deze voorgestelde wijziging zorgt ervoor dat op een ontheffing vermeld moet worden voor welke van de verboden, bedoeld in de artikelen 2, 3, en 2a de ontheffing wordt verleend.

De artikelen 8b tot en met 8e worden met dit wetsvoorstel niet gewijzigd. Zij zijn echter automatisch wel van toepassing op ontheffingen die worden verleend van het voorgestelde artikel 2a, eerste lid. Artikel 8b regelt dat een ontheffing of een verlenging daarvan wordt geweigerd als de aanvrager onder curatele is gesteld of zijn goederen onder bewind zijn gesteld. Artikel 8c regelt dat een ontheffing kan worden geweigerd in het geval en onder de voorwaarden bedoeld in artikel 3 van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet bibob). Artikel 8d regelt wanneer een ontheffing wordt ingetrokken en artikel 8e regelt wanneer de ontheffing kan worden ingetrokken.

Onderdeel J

In dit onderdeel wordt voorgesteld om artikel 2a, eerste lid, toe te voegen aan de verwijzing naar de artikelen 2 en 3 in artikel 8f, eerste lid. Hiermee wordt bewerkstelligd dat degene van wie de ontheffing wordt ingetrokken zich van de middelen waarop de ontheffing betrekking heeft, kan ontdoen door overdracht aan (rechts)personen die bevoegd zijn tot het verrichten van handelingen als bedoeld in de artikelen 2, 3 en 2a, eerste lid.

Artikel 8g wordt met dit wetsvoorstel niet gewijzigd, het is echter automatisch ook van toepassing op ontheffingen die worden verleend van de verboden van het voorgestelde artikel 2a, eerste lid. In artikel 8g is geregeld wanneer de ontheffing vervalt.

Ook de artikelen 8j en 8k worden met dit wetsvoorstel niet gewijzigd. De in die artikelen genoemde toezichtsambtenaren en opsporingsambtenaren zijn ook belast met het toezicht en opsporing in relatie tot de in dit wetsvoorstel voorgestelde lijst IA

Onderdeel K

In dit onderdeel wordt in de eerste plaats voorgesteld om de verwijzing naar 'de opsporingsambtenaren' te verduidelijken. Het gaat hierbij om de opsporingsambtenaren bedoeld in artikel 8k. Daarnaast wordt voorgesteld om bij een verwijzing naar lijst I en II ook een verwijzing naar lijst IA op te nemen. Met de voorgestelde wijziging van artikel 9, eerste lid, hebben de opsporingsambtenaren toegang tot vervoermiddelen waarvan ze weten of vermoeden dat daarmee middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA worden vervoerd. Door de voorgestelde wijziging van het vierde lid van artikel 9 kan een (hulp)officier van justitie medewerking vorderen van een verdachte aan een urineonderzoek om aan te tonen dat een middel dat deel uitmaakt van een stofgroep als bedoeld in lijst IA in het lichaam aanwezig is. In de voorgestelde toevoegingen aan het eerste en vierde lid van artikel 9, is expliciet opgenomen dat de bevoegdheden niet gelden ten aanzien van middelen die op grond van het voorgestelde artikel 2a, tweede lid, zijn uitgezonderd van het verbod in het voorgestelde artikel 2a, eerste lid.

Daarnaast wordt in dit onderdeel een grondslag voorgesteld voor het verstrekken van persoonsgegevens door de Minister van LNV aan de opsporingsambtenaren die belast zijn met de opsporing van strafbare feiten op grond van de Opiumwet. In de praktijk zal het gaan om gegevens van de RVO. De gegevens kunnen slechts worden verstrekt als de opsporingsambtenaren daar om vragen. Het doel van deze bepaling is dat de opsporingsambtenaren kunnen controleren of het bij een aangetroffen veld met hennepplanten gaat om legale teelt van vezelhennep. De RVO beschikt over gegevens met betrekking tot vezelhennep teelt vanwege de taken die zij uitvoeren bij de subsidieverstrekking voor landbouwactiviteiten en de landbouwtelling. Het gaat hierbij niet om de verstrekking van bijzondere persoonsgegevens.

Onderdeel L

In dit onderdeel wordt voorgesteld om een nieuw artikel 10b op te nemen, dat voorziet in de strafbedreiging van de overtreding van het voorgesteld verbod op middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA. Omdat niet vaststaat dat middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA daadwerkelijk het bewustzijn van de mens beïnvloeden en bij gebruik door de mens kunnen leiden tot schade aan zijn gezondheid en schade aan de samenleving, is het niet proportioneel om overtreding van het voorgestelde artikel 2a, eerste lid, te bedreigen met dezelfde sanctiehoogte als overtreding van de verboden in artikel 2, welke betrekking heeft op de middelen van lijst I. Echter, aangezien stoffen uit de stofgroep als bedoeld in lijst IA over het algemeen worden toegevoegd aan lijst I vanwege hun grote schadelijkheid is een sanctiebedreiging gelijk aan die geldt ten aanzien van het voorbereiden of bevorderen van overtredingen met lijst I-middelen op zijn plaats. In het eerste lid is strafbaar gesteld het handelen in strijd met een in artikel 2a, eerste lid, gegeven verbod. Conform de verboden met de middelen van lijst I en lijst II is dit een overtreding wanneer er geen sprake is van een opzettelijke gedraging. In het licht van de bestaande strafbedreigingen voor overtreding van de verboden die betrekking hebben op de middelen van lijst I en lijst II, te weten hechtenis van ten hoogste zes maanden respectievelijk een maand (art. 10, eerste lid, en 11, eerste lid, Ow) ligt de keuze voor hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de derde categorie in de rede. In het tweede lid is strafbaar gesteld het opzettelijk handelen in strijd met een in artikel 2a, eerste lid, gegeven verbod. Voorgesteld wordt dat dan een gevangenisstraf kan worden opgelegd van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie. Dit is in het algemeen deel reeds toegelicht (par. 2.4).

Onderdeel M

Dit onderdeel voorziet in aanpassing van artikel 11b. Dat artikel gaat over de deelname aan een organisatie die tot oogmerk heeft het plegen van een misdrijf als bedoeld in artikel 10, derde, vierde en vijfde lid, 10a, eerste lid, 11, derde, vierde en vijfde lid of 11a. Dit betreft overtreding van het verbod op handelingen met betrekking tot middelen van lijst I of lijst II. Met de

voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 10b, tweede lid, is artikel 11b eveneens van toepassing op handelingen met betrekking tot middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA.

Onderdeel N

Dit onderdeel voorziet in aanpassing van artikel 12. Dat artikel bepaalt dat als het verkregen voordeel groter is dan een vierde van het maximumbedrag dat als geldboete kan worden opgelegd, ook de naast hogere categorie kan worden opgelegd. Met de voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 10b is artikel 12 eveneens van toepassing op handelingen met betrekking tot middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA.

Onderdeel O

Dit onderdeel voorziet in aanpassing van artikel 13. Artikel 13, eerste en tweede lid, bepaalt of er sprake is van een overtreding of een misdrijf. Met de voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 10b, eerste lid, in artikel 13, eerste lid, is de overtreding van het in artikel 2a, eerste lid, strafbaar gestelde feit een overtreding; met de voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 10b, tweede lid, in artikel 13, tweede lid, is de overtreding van het in artikel 2a, tweede lid, strafbaar gestelde feit een misdrijf. Artikel 13, vierde lid, bepaalt wanneer de Nederlandse strafwet van toepassing is indien het strafbare feit aan boord van een buitenlands vaartuig dan wel een vaartuig zonder nationaliteit op open zee is gepleegd. Met de voorgestelde invoeging van het nieuwe artikel 10b, tweede lid, in artikel 13, vierde lid, is de Nederlandse strafwet eveneens toepasselijk op handelingen met betrekking tot middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA die zijn gepleegd of aan boord van een buitenlands vaartuig dan wel een vaartuig zonder nationaliteit op open zee.

Onderdeel P

In dit onderdeel wordt voorgesteld dat aan de verwijzing naar lijst I en II in artikel 13a, wordt toegevoegd een verwijzing naar lijst IA. Hiermee worden ook middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA verbeurd of aan het verkeer onttrokken verklaard. Het is van groot belang dat de genoemde middelen van de markt en de straat verdwijnen. Ook hierbij is expliciet opgenomen dat deze bevoegdheden niet gelden ten aanzien van middelen die op grond van het voorgestelde artikel 2a, tweede lid, zijn uitgezonderd van het verbod in het voorgestelde artikel 2a, eerste lid.

Onderdeel Q

In dit onderdeel wordt voorgesteld om een verwijzing naar de middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA toe te voegen aan de verwijzing naar middelen op lijst I en II dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid. Hiermee krijgt de burgemeester de bevoegdheid tot oplegging van een last onder bestuursdwang indien in een woning, lokaal of bijbehorend erf een middel dat deel uitmaakt van een stofgroep als bedoeld in lijst IA wordt verkocht, afgeleverd, verstrekt of daartoe aanwezig is. Ook als er middelen als bedoeld in lijst I of II aanwezig zijn, heeft de burgemeester deze bevoegdheid. Het is van belang dat de burgemeester ook bij overlast door middelen die deel uitmaken van een stofgroep als bedoeld in lijst IA kan optreden.

Onderdeel R

Dit onderdeel bevat de nieuwe lijst IA waarin de verboden stofgroepen zijn opgenomen. De stofgroepen die zijn opgenomen op lijst IA zijn: substanties die zijn afgeleid van 2-fenethylamine, waaronder ook substanties met de basisstructuur van cathinon; cannabimimetica of synthetische cannabinoïden; en substanties afgeleid van 4-aminopiperidine (fentanyl-achtige stoffen). Lijst IA wordt ingevoegd tussen lijst I en II.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

De Minister van Justitie en Veiligheid,